

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2017. év április hó 18. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A hivatalos személy elleni erőszak büntette és más bűncselekmény miatt vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2016. év október hó 13. napján kelt 5.Bf.3/2016/7. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A II. rendű vádlottat bűnösnek mondja ki a Btk. 164.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdése szerint minősülő testi sértés vétségében is.

A büntetést halmazatiként kiszabottnak tekinti.

A másodfokú bíróság ítéletét egyebekben helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Budaörsi Járásbíróság a 2015. október 14. napján kihirdetett 4.B.486/2013/27. számú ítéletével II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk.310.§ (1) bekezdés a./ pontjában meghatározott társtettesként elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntetében és a Btk.164.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő testi sértés vétségében. Ezért őt halmazati büntetésül 1 év 8 hónap szabadságvesztésre ítélte, mely végrehajtását 2 év 2 hónap próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben állapította meg. Úgy rendelkezett, hogy II.r. vádlott a szabadságvesztésből - annak végrehajtása esetén - legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Kötelezte a vádlottat a terhén felmerülő bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítéletet az ügyész három napi határidő fenntartását követően tudomásul vette, a vádlottak és védőjük jelentett be fellebbezést elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért.

A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2016. október 13. napján kihirdetett 5.Bf.3/2016/7. számú ítéletével az első fokú bíróság ítéletét megváltoztatta. A II.r. vádlott vonatkozásában a testi sértés vétségében bűnösséget megállapító rendelkezést hatályon kívül helyezte, és a testi sértés vétsége miatt indult büntetőeljárást megszüntette, A II.r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 évre enyhítette, mellőzte a halmazati büntetésre történő utalást. Az ítélet egyéb rendelkezéseit helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a II.r. vádlott terhére az eljárás részbeni megszüntetése miatt, a vádlott bűnösségének a testi sértés vétségében történő megállapítása és a büntetés súlyosítása végett. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy sértett könnyű testi sértés vétsége miatt előterjesztett magánindítványa elkésett. Hivatkozása szerint az ítélkezési gyakorlat szerint abban az esetben, ha magánindítványra büntethető bűncselekmény esetén nem a sértett, hanem annak munkahelyi felettese tesz feljelentést, a hatóságnak a sértettet ki kell oktatnia. Ennek elmulasztása nem eshet a sértett terhére, a hatóság kioktatását követően határidőn belül tett feljelentést, ezért joghatályos magánindítványnak kell tekinteni (BH 2015. 58.). A büntetőeljárás törvénynek az a rendelkezése, amely szerint a magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha az eljárás megindulását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető, nem kizárólag azokra az esetekre vonatkozik, ha az eljárás megindítása után új adatok vagy tények kerülnek napvilágra, hanem azokra az esetekre, ha a büntetőügyben eljáró hatóságnak az üggyel kapcsolatos jogi értékelése megváltozik. Az ügyészi okfejtés szerint ez utóbbi eset is alapul szolgálhat a magánindítvány előterjesztésére való felhívásra (BH 2001. 58.). Joghatályos a bíróság - tárgyaláson történt - felhívása alapján a törvényes határidőben előterjesztett magánindítvány akkor is, ha már a nyomozás adatai alapján megállapíthatóvá vált a magánindítvány szükségessége e büntethetőséghez, de a jogosult erre vonatkozó nyilatkozatát a nyomozó hatóság, majd a vádemelés során az ügyész elmulasztotta beszerezni (BH 2014. 10.). A jogalkotó célja a felhívásra kötelezés kapcsán ugyanis nyilvánvalóan az volt, hogy a kioktatás, a felhívás elmulasztása ne essen a magánindítvány előterjesztésére jogosult terhére. A büntetőeljárás megindítását és folyamatát észlelő sértett számára az ilyen felhívás hiányában ugyanis nyilvánvalóan nem magától értetődő egy újabb nyilatkozat megtétele, mivel az elkövető felelősségre vonása számára is tudottan folyamatban van. Ennek a felhívásnak a hiányában az eljárás megszüntetésének nincs helye (BH 1995. 561.).

Az ügyészi átirat rögzítette, mivel az illetékes rendőrség tisztában volt azzal, hogy a hivatalos személy elleni erőszak büntetnének nyomozása az ügyészség hatáskörébe tartozik, ezért a rendőrség által fogatosított kihallgatások csak a hivatalos személy elleni erőszak büntetése gyanúja fennálltának, de - hatáskör hiányában - nem annak tényleges elkövetési körülményei tisztázását szolgálta. 2012. szeptember 24. napján történt kihallgatása során ezért nem került sor a sértett a magánindítvány tekintetében történő nyilatkoztatására. A Pestvidéki Nyomozó Ügyészség a sértettet a hivatalos személy elleni erőszak büntetése miatt indult nyomozás során fogatosított első kihallgatása - 2012. október 6. - alkalmával már nyilatkoztatta a magánindítvány előterjesztésére vonatkozóan. A főügyészség álláspontja az volt, hogy a hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján helye volt a sértett magánindítvány előterjesztésére vonatkozó nyilatkoztatásának, annak korábbi fogatosításának elmaradása nem eshet a sértett terhére. A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Be. 398. § (1) bekezdése alapján a Budapest Környéki Törvényszék ítéletét a tényállás joghatályos magánindítvány tekintetében történő helyesbítésen túl akként változtassa meg, hogy II.r. vádlott bűnösségét a Btk.164.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő könnyű testi sértés vétségében is állapítsa meg, és ezért a vele szemben kiszabott szabadságvesztést halmazati büntetésként súlyosítsa.

A II.r. vádlott a kitűzött nyilvános ülésen nem tett észrevételt.

A Fellebbviteli Főügyészség képviselője perbeszédében II.r. vádlott bűnösségének könnyű testi sértés vétségében való megállapítása és vele szemben halmazati büntetésként a kiszabott büntetés súlyosítása végett bejelentett fellebbezést változtatlanul fenntartotta. Kifejtette, hogy a sértett a magánindítványt törvényes határidőben előterjesztette. Az elsőfokú bíróság a büntetést befolyásoló körülményeket megfelelően számba vette.

A büntetési célok elérése érdekében halmazati büntetésül hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabását tartotta szükségesnek, de nem kifogásolta a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését.

A II.r. vádlott védője perbeszédében a másodfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt, egyetértve a Budapest Környéki Törvényszék azon álláspontjával, hogy a sértett magánindítványa nem tekinthető joghatályosnak. Arra az esetre, ha a Fővárosi Ítéltábla nem osztaná a Budapest Környéki Törvényszék jogi álláspontját, indítványozta, hogy a másodfokú bíróság által kiszabott büntetést az ítéltábla ne súlyosítsa, mivel védenca négy és fél éve áll büntetőeljárás hatálya alatt, mely idő alatt nem került összetűzésbe a törvénnyel. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a büntetések belső arányosságára is figyelemmel kell lenni, ezért védenca büntetését jelentős mértékben nem lehet súlyosítani. További enyhítő körülményként kérte értékelni azt, hogy a II.r. vádlott maga is sérüléseket szenvedett.

A II.r. vádlott az utolsó szó jogán nem kívánt nyilatkozni.

Az ügyész másodfellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság, miután az első fokon elítélt II.r. vádlottal szemben testi sértés vétsége miatt indult büntetőeljárást megszüntette - a Be.386.§ (1) bekezdés c./ pontjának II. fordulata alapján törvényesen biztosította ítéletével szemben a rendes jogorvoslat lehetőségét. Az ügyész által bejelentett másodfellebbezés az alábbiak szerint alapos:

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Be.387.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú ítéletet és az azt megelőző első és másodfokú eljárást abból a szempontból is felülbírált, hogy az eljárási szabályokat az első fokú, illetőleg a másodfokú eljárásban megtartották-e, valamint hogy a másodfokú megalapozott-e.

Ennek során megállapította, hogy mind az első-, mind pedig a másodfokú bíróság az eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Az első fokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a tényállás megalapozott megállapításához szükséges valamennyi bizonyítási eszközt beszerezte, majd azokat a Be.78.§ (2) és (3) bekezdésének megfelelően egyenként és összességükben is értékelte. A Fővárosi Ítéltábla egyetértett a másodfokú bíróság azon álláspontjával, miszerint a kerületi bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat iratszerűen vette számba, majd azok hiánytalan és logikailag hibátlan mérlegelését követően, indokolási kötelezettségének eleget téve adott számot arról, hogy a tényállást a vádlottak vallomásával szemben miért az őket terhelő tanúvallomásokot és egyéb bizonyítékokat fogadta el, és a tényállást mely bizonyítékokra alapozta. Egyetértett a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú bíróság azon megállapításával is, hogy az első fokú bíróság a megalapozott és irányadó tényállásból okszerűen következtetett II.r. vádlott bűnösségére a hivatalos személy elleni erőszak büntette vonatkozásában.

Ugyanakkor tévedett a törvényszék, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a sértett testi sértés vétsége miatt előterjesztett magánindítványa elkészt.

A másodfokon eljáró törvényszék e körben kifejtett jogi érvelése szerint a sértett annak ellenére, hogy az általa 2012. szeptember 24-én készített rendőri jelentés tanúsága szerint tudomással bírt II.r. vádlott személyazonosságáról, illetve ugyanezen napon csatolt orvosi látletet birtokában tisztában volt azzal is, hogy a sérelmére testi sértés vétségét követtek el, mely magánindítványra büntethető

bűncselekmény, csak a jogszabályban előírt 30 napos határidő lejártá után, a Pestvidéki Nyomozó Ügyészség 2013. január 10. napján történt kihallgatásakor terjesztett elő magánindítványt.

A Btk.164.§ (1) bekezdésében meghatározott és (2) bekezdés szerint minősülő testi sértés vétsége ugyanezen törvényhely (10) bekezdése szerint csak magánindítványra büntethető. Emiatt a Be.173.§ (1) bekezdése alapján csak a jogosult feljelentése alapján indítható büntetőeljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

A Be.173.§ (2) bekezdésére figyelemmel akkor, ha a nyomozás megindulását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető, a jogosult nyilatkozatát be kell szerezni. A fenti szabályozásból következik, hogy amikor nyilvánvalóvá válik a magánindítványra büntethetőség, a hatóságnak ki kell oktatnia a sértettet arra, hogy a felhívástól számított 30 napon belül magánindítványt terjeszthet elő. Ez esetben a Be.173.§ (3) bekezdése alapján a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló 30 napos határidőt attól a naptól kell számítani, amikor a jogosult erről a felhívásról tudomást szerez. Egységes a bírósági gyakorlat abban, hogy amennyiben a sértett felhívása a magánindítványra vonatkozó nyilatkozattételre nem történt meg, az akár még a másodfokú bíróság előtt is pótolható. A jogalkotó célja a felhívásra kötelezés kapcsán nyilvánvalóan az volt, hogy a kioktatás, a felhívás elmulasztása ne essen a magánindítvány előterjesztésére jogosult terhére (BH 2014. 10.).

A Be.62.§ a bíróság, az ügyész és a nyomozóhatóság számára kötelességé teszi az eljárási jogokról, kötelezettségekről való tájékoztatást, figyelmeztetést. Ebből következően az ítéletábra álláspontja szerint nem tehető különbségtétel a sértettek között annak okán, hogy milyen iskolai végzettséggel rendelkeznek, milyen foglalkozást űznek vagy hivatást töltenek be, és ehhez kapcsolódóan milyen ismeretekkel kell rendelkezniük a büntetőeljárás jog tekintetében. A sértetti pozícióban lévő rendőr vagy jogi végzettséggel rendelkező személy elsődlegesen sértett, és ebbéli helyzetében nem várható el tőle, hogy az esetleg jogi meglevő tudását hasznosítsa, nem róható fel neki, mint sértettnek, ha nincs tisztában azzal, mely bűncselekmény büntethető magánindítványra, és, hogy az annak előterjesztésére nyitva álló határidő miként számítandó. Az eljárási jogi tudáson alapuló különbségtétel ugyanis az eljárási törvényben nem került szabályozásra. A hatóságot - garanciális okokból - nem menti fel a Be. a kioktatási kötelezettsége alól.

Így abban az esetben, ha rendőr vagy jogász kerül sértetti pozícióba, őt is megilleti az a jog, hogy a büntető ügyekben eljáró hatóságoktól kioktatást kapjon a jogaira, felhívják arra, ha a sérelmére magánindítványra büntethető bűncselekményt követek el, hogy az elkövető büntethetőségének feltétele a joghatályos magánindítvány előterjesztése, és a határidő e felhívástól számítódjon.

Ezt a kioktatási kötelezettségét teljesítette a Pestvidéki Nyomozó Ügyészség a sértett 2013. január 10. napján történt kihallgatásakor, így a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló 30 napos határidő ezen a napon nyílt meg. Így akkor, amikor a sértett ezen a napon úgy nyilatkozott, hogy magánindítványt terjeszt elő, ez a nyilatkozata joghatályosnak minősül.

Ennek alapján a Fővárosi Ítéletábra mellőzte a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, amellyel kirekesztette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból a joghatályos magánindítvány előterjesztésére vonatkozó szövegrészt.

A másodfokú bíróság az ítéleti tényállásból csupán a magánindítvány jogszerűségével kapcsolatos részt rekesztette ki, a II.r. vádlott cselekvőségét illető részt nem, így az irányadó tényállásból

aggálytalanul állapítható meg II.r. vádlott büntetőjogi felelőssége a testi sértésben. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság okfejtése maradéktalanul helytálló. A Fővárosi Ítéltábla ezért II.r. vádlott bűnösségét a Btk.164.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő testi sértés vétségében is megállapította.

A büntetés kiszabása során irányadó körülmények maradéktalanul feltárára kerültek, az eljáró bíróságok azokat a súlyuknak megfelelően értékelték. Bár a harmadfokú bíróság II.r. vádlott büntetőjogi felelősségét további bűncselekményben, testi sértés vétségében is megállapította, az időközben bekövetkezett időmúlásra és e cselekmény csekély tárgyi súlyára figyelemmel a kiszabott szabadságvesztés tartamának, illetve a szabadságvesztés felfüggesztése próbaidejének súlyosítására az ítéltábla nem látott törvényes indokot.

Mivel a II.r. vádlott terhére két bűncselekmény került megállapításra, a büntetést a Btk.81.§ (1)-(3) bekezdése alapján halmazatiként kiszabottnak tekinti a harmadfokú bíróság.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatával és a bűnügyi költséggel kapcsolatos rendelkezések törvényesek.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét a Be. 396. § (2) bekezdése és 398. §-a alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, a másodfokú bíróság ítéletének egyéb törvényes rendelkezéseit helybenhagyta.

Budapest, 2017. év április hó 18. napján

Dr. Lassó Gábor sk.
a tanács elnöke

. Kájel Edina sk.
előadó bíró

. Fatalin Judit sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Bradáné Bódi Ilona
tiszttviselő